

Izhajajo vsak četrtek. — Uredništvo in upravnništvo (začasno): Ljubljana, Knafljeva ulica 18. — Naročnina za mesec 6 Din, četrletno 18 Din.

Stev. 7.

Urejuje: Redakcijski odbor.

Lelo IV.

Dinar se dviga, draginja pa raste.

V zadnjem času opazujemo zanimivo pojav v gospodarskem življenju SHS države: dinar je skočil v Curichu od 6.50 na 7.50, njegova vrednost se je torej zvišala za okroglo 16%. Ker se je kupna vrednost na ta način na inozemskem trgu zvišala, bi bilo pričakovati, da bodo trgovci cene znižali za isto toliko procentov. Ali to se ne dogaja, temveč ravno nasprotno: cene so ostale kakor so bile, a pri nekaterih vrstah robe so se celo zvišale! Trgovci nočejo omejiti svoje profite, temveč jih skušajo še podvojiti.

Delodajalci se že pripravljajo na naskok na delavske plače in mezde: češ, dinar se je dvignil, plače se morajo v isti meri znižati. In vendar danes v Sloveniji samo plače dobro kvalificiranih delavcev, ki so dobro organizirani (tipografij), zadostujejo za skromen življenjski minimum. Skoraj vsi ostali delavci, kakor tudi nameščenci pa jedva jedva životarijo s svojimi premajhnimi plačami, a za obleko in za njihove kulturne potrebe jim ne preostaja prav ničesar.

Vrhutega grozi delavstvu velika brezposelnost, ki je pri nekaterih kategorijah že zelo občutna.

Tako današnje kapitalistično gospodarstvo prehaja iz ene krize v drugo. Položaj delavstva in nameščencev je vedno bolj nesiguren: Danes ne veš, če boš imel zaslužek jutri. Materijalno stanje delavstva je splošno obubožanje. Stari prihranki, kjer jih je bilo, so pošli, a dnevna mezda komaj zadostuje za lačnoskromno preživljanje. Da zasluži za obleko, perilo, obutev, mora danes služiti dinar cele 4 mesece. Če bi 4 mesece nič ne jedel, pa bi komaj spravil skupaj za eno obleko. Pomislimo, da potrebuje delavec najmanj dve delovni obleki, dva para delovnih čevljev, štiri pare perila, milo in druge stvari ter da potrebuje tudi eno praznično obleko, obutev, perilo, suknjo itd. To vse skupaj stane danes čez 7500 dinarjev. Delavec pa pri mezdi povprečnih 30 dinarjev dnevno zasluži komaj 9000 dinarjev, če dela vse dni 1500 dinarjev mu ostane za hrano, stanovanje in vse ostale potrebe, to je niti 5 dinarjev na dan!

Danes delavstvo nima ne potrebne obleke, ne zdravega stanovanja, ne dovoljne hrane, ne dovoljno kulturnih uživanj, ki so njemu ravno tako neobhodno potrebna, kakor vsem drugim pismenim. Tega pa nima zato, ker je preslabo plačano. Slabo pa je plačan delavec zato, ker ni organiziran. Organiziran pa ni zato, ker je izgubil zaupanje v vodstvo strokovnih in drugih delavskih organizacij.

Razcepljenost delavskega razreda je glavni vzrok današnjemu v vsakem oziru bednemu stanju delavstva in nameščencev.

V časih take vrste gospodarske krize, kot jo opazujemo danes, ko je dinar občutno zrastel, a draginja celo raste, pa je predvsem potrebno, da se delavstvo in nameščenci oprijejo svojih gospodarskih in strokovnih organizacij s podvojeno močjo.

Sektanti Bernotovega in Lemežvega kova skušajo razklati tudi gospodarske organizacije, kot so razklali že strokovne. Bernot sprejema v svojo zadrugo »Slogo« samo pristaje svoje sekte, Lemež pa se je priključil s svojo zadrugo liberalcem in radikalcem. Sedaj skušajo ti nesrečni sektanti izvršiti razkol tudi v ostalih delavskih združenjih ter jih na ta način spraviti pod vpliv liberalnih in radikalnih bank. Zavedno delavstvo in umni zadrugarji morajo stati na straži, da se zločin ne posreči.

Najbolje se bo to zgodilo, če se delavstvo in nameščenci trdno oklenejo svojih gospodarskih in sindikalnih organizacij.

Delavec in nameščenec, rudar, poljedelec in uradnik, kupuj svoje potrebščine samo pri svojih združenjih!

Bojkoť privatnemu kapitalu, ki drži cene visoko, čeravno se dinar dviga v vrednosti!

Delavec in nameščenec, ki ti je mogoče zbirati prihranke, da si kupiš pozneje obleko in druge potrebščine, nalagaj svoje odtrgljaje od ust samo pri svojih združenjih!

Brez enotnih in močnih združnih in sindikalnih organizacij se delavski razred in nameščenci nikdar ne bodo mogli osvoboditi iz današnjega bednega položaja.

Srp in kladivo.

(Poljedelsko-delavska zveza.)

Proč s frazami,
delo naj živi!

Proletarska gibanja celega sveta bolehalo venomer na eni in isti težki napasti. One bolehalo na nerešenem vprašanju: kako zadobiti množice, ki obdelujejo njive, za ideale množic, ki delajo v tovarnah? Kako spraviti skupaj srp in kladivo? Kako zedinili tovarno in polje?

Na tem nerešenem vprašanju ne boleha samo marksistično gibanje v reakcionarnih deželah, ampak tudi komunistična stranka v Rusiji. Ta nerešeni problem je vrgel Italijo

v naročje fašizmu, Ogrsko v roke Horthyjevemu rabljem, Bolgarijo v roke meščanski diktaturi, Bavarsko v pest reakciji. Ta problem se pojavlja v vseh deželah. Z vso silo stopa na plan tudi v Jugoslaviji.

Zmota in laž je trditve, da je kmet postranska stvar. Brez kmeta delavec ne more živeti; toda tudi srpa ni brez kladiva. Delavec in kmet spadata skupaj, ona sta neločljiva kot siamska dvojčka. Udari in zabodi enega, si zadel drugega. Delo

rok na polju ali v tovarni drži človeštvo pokonci.

Pri nas je socialistična in komunistična stranka resnično delo na kmetih vedno zanemarjala, češ, kmetje so malomeščanski element, ki ne spada v nobenega izmed obeh karakterističnih družabnih razredov kapitalistične dobe. Tudi druge stranke so poznale in še danes poznajo kmečko ljudstvo samo pri volitvah ali pa tedaj, kadar hočejo kmete speljati na kako kupčijo, dobičkanosno za njihove banke, ki stojijo v ozadju njihovih »zadrug«.

Ce so delale delavske stranke narobe, ker so bile vse preveč navezane na mrtev črke svojega programa, spisanega za razmere v Nemčiji, Angliji, Belgiji in v drugih takih industrijskih deželah, so priprosti naši delavci po rudnikih, tovarnah in na železnicah vedno opozarjali, da je treba vasi obrniti velik del pozornosti. Oni so namreč čutili na sebi vso škodo, ki jo ima delavska organizacija od sovražne vasi, oziroma od kmečkega ljudstva, ki ne razume delavskega življenja in delavskih teženj. Ravno tako pa so videli v praktičnih primerih velikansko korist od delavcem prijazne vasi. To je n. pr. skušilo na stotine in stotine naših rudarjev v času štrajka, ko so dobili delo, pribežališče in hrano na kmetih.

Z druge strani pa ima tudi kmečko delovno ljudstvo lahko kar največ koristi od zveze in zaveznitva z industrijskim delavstvom. Delavec in kmet sta dva poklica, ki imata od težkega telesnega dela žuljave roke, zato se en drugega ne sramujeta in ne prezirata, kakor prezirajo le prevečkrat beloroki in nežnopolni gospodje ta delovna stanova, ki s svojim fizičnim delom držita svet pokonci. Delavec in kmet, oba opravljata koristno, pa tudi težavno delo, zato lahko drug drugega razumeata in tudi drug z drugim sočustvujeta. Oba imata istega dejanskega nasprotnika, ki oba v enaki meri, čeprav na razne načine mori in tlačí: kapitalistični družabni red. Niti kmet niti delavec nimata prav nobenega vpliva na vodstvo države, ker oba še globoko tičita v duševni sužnosti in sta izročila žezlo vlade raznim verskim in nacionalističnim hipnotizerjem, ki zasledujejo le svoje lastne koristi, t. j. koristi denarnega mošnjaka. Delovno ljudstvo vasi in mest jih zanima le v toliko, v kolikor to plačuje davke, hodi k vojakom in umira v vojni, in v kolikor se po njegovem hrbtu dá pripelzati na vrh, h koritu. Vladajoča gospoda se drži na sedlu s tem, da meče razdor med delovno ljudstvo, da hujša kmete proti delavcem in delavce proti kmetom. Dokler se delavci in kmetje ne vzemo skupaj, bodo eni kakor drugi brez moči in veljave.

Zatorej mora vsako delo, ki gre za osvoboditev proletariata izpod jarma kapitalizma, biti posvečeno istočasno industrijskemu delavstvu in pa kmečkemu ljudstvu. V Sloveniji je to zlasti potrebno, pa tudi težko ni, ker je ljudstvo na kmetih

v najožjih odnosih z delavstvom v tovarnah, rudnikih itd. Malokatera hiša na kmetih je, ki nima vsaj enega družinskega člana v tovarni v Jugoslaviji, Nemčiji, Ameriki... Lahko se reče, da je velika večina naših slovenskih kmetov kandidat za delavca. Koliko je pa tudi takih vaskih prebivalcev, ki so napol delavci, napol kmetje? Včasih delajo pri industriji ali obrti, kadar je sezona, nato pa zopet obdelujejo njive. Ves dotok delavstva k industriji prihaja s kmetovi!

In le prevečkrat se zgodi, da kmetje, ki pridejo delat v rudnik, na železnico, v tovarno, nepoučeni o bojih, ki jih vodijo njihovi tovarišdelavci, neumevajoč delavske težnje, postanejo orodje v roki podjetnika, izkoriščevalca. Kolikokrat ravno ta s kmetov prihajajoč element postane štrajkbreher! Kako težko je te tovariše organizirati, kako trudapolno je vcepiti jim razumevanje sploh o potrebi organizacij!

Ce hočemo ta ogromni nedostatek, to bolečo rano delavskega gibanja zaceliti, moramo začeti z delom pri korenini, pri izviru, to je — na vasi. Organizirana, izobražena, v duhu solidarnosti vsega delovnega ljudstva vzgojena vas bo oddajala industriji ljudi, ki ne bodo ovira, ampak opora delavskemu osvobodilnemu pokretu. Zatorej je v življenjskem interesu industrijskih delavcev, da ne pozabijo svoje domače vasi, odkoder so prišli, ampak da ji posvetijo vso pozornost.

Časi pa so danes taki, da je ljudstvo tako v mestih kot na kmetih siho političnih fraz, siho strankarjenja in neprestane cepitve na vedno manjše, vedno slabše in vedno smešnejše strankarske sekte. Delovno ljudstvo vasi in mest ima tako slabe skušnje z vsemi mogočimi strankami z visoko in lepo donečimi imeni, da vsakogar z nezaupanjem gleda, ki pride agitirati za kakšno »stranko«. Pozitivnega, resničnega dela hočejo ljudje in prav imajo! Od fraz in lepih obljub nimajo ničesar kot poznejše grenko razočaranje. Od fraz in prazne slame, ki jo hodi mlatiti okrog, ima nekaj le plačani agitator in njegov voditelj, ki sili h koritu.

Ljudstvo na deželi bo imelo zaupanje le v nesebično, naporno in požrtvovalno delo za njegove gospodarske koristi. Ono bo verjelo in se bo oklenilo le take organizacije, ki ne bo zahtevala od njega le prispevkov in glasu pri volitvah, ampak ga bo branila pred izkoriščevalci, pred goljufi in sleparji; verjelo bo organizaciji, ki bo svojim članom ohranila neželjeno nepotrebnih potov okoli gosposke, advokatov, sodnij, okoli agentov in goljufov in s tem zvezane težke stroške; ono se bo oprijelo organizacije, ki bo dajala brezplačno zaščito svojim članom pri selitvi v Ameriko ali v druge dežele, ki bo stopila na prste sleparskim agentom, ki derajo kožo z našega kmečkega ljudstva. Taka organizacija mora tudi zaščititi dinarje, posle in druge poljedelske delavce, ki se danes živ

krst ne briga zanje, bo pa od velike koristi za vse manjše skupine po deželi raztresenega delavstva. Ona bo vodila njihova mezna gibanja in jim bo izbojevala boljši zaslužek, boljše življenje. Ta organizacija bo tudi navajala podeželsko ljudstvo k združništvu, da se gospodarsko okrepi in osamosvoji, bo ustanavljala prosvetna društva in telovadne odseke ter prirejala znanstvena, poučna predavanja. Ona bo luč in vodnica delovnega ljudstva na kmetih, zapuščenega in izrabljenega od vsega sveta. Bo pa tudi nestrankarska, ker le kot taka more s pridom in uspehom vršiti svojo plemenito, vzvišeno nalogo: osvoboditve vasi iz objema njenih krvosov.

Taka organizacija, ki jo že tako dolgo časa vsi pričakujemo, je že ustanovljena in so njena pravila, ki so bila objavljena v zadnji številki »Delavskih Novic«, potrjena. Imenuje se »Poljedelsko - delavska zveza«, ki je že začela s svojim delovanjem.

Sodrug delavci in poljedelci! »Poljedelsko - delavska zveza« je vaša organizacija. Vstopajte vanjo, ustanovljajte podružnice! Z večih krajev smo tekmo teh par dni že dobili poziv, da pridemo na sestanke, kjer se bo ustanovila podružnica. Ta zgled morajo slediti vse sloven-

ske vasi, podeželske občine in kraji. Kdorkoli uvidi potrebo te organizacije in hoče pri njej sodelovati, dobi vsa potrebna pojasnila v zadnji številki »Delavskih Novic«, katere je še nekaj na razpolago v našem uredništvu. Kdor jo rabi, naj piše ponjo. Lahko pa se sleherni obrne za navodila tudi naravnost na Tajništvo - Poljedelsko - delavske Zveze v Ljubljani, Sredina št. 8, I. nadstropje, Prule.

Sodrug poljedelci in delavci! Sedaj imamo organizacijo, kakršno smo želeli. Od nas je odvisno, če bo izvršila svojo nalogo ali ne. Vztrajno, nesebično, požrtvovalno delo v »Poljedelsko - delavski zvezi« bo prineslo osvoboditev vsa, bo učvrstilo zveze med industrijskimi delavci in kmeti, bo skupaj z drugimi strokovnimi in gospodarskimi organizacijami, s splošnim proletarskim pokretom pripravilo pot velikemu zgodovinskemu delu - zmagi proletariata.

Zatorej vsi na delo!

Naj živi Poljedelsko - delavska Zveza!

Naj živi zavezništvo srpa in kladiva!

Vladislav Fabjančič,

časni tajnik Poljedelsko-delavske Zveze.

Še enkrat o enotni rudarski organizaciji.

O tej ideji, ki so jo svoječasno sprožile »Delavske Novice« in so pozvale vse obstoječe rudarske strokovne organizacije, da se izjavijo o njej, se v naših rudarskih revirih mnogo razpravlja in je ona tudi predmet številnih diskusij in javnih shodov. Iz vseh dosedanjih razgovorov s sodrug rudarji in iz pisem, ki smo jih prejeli, zveni v največ slučajih eno in isto: Mi delavci smo sili prepričani in blatenja med voditelji, razcepljenost nam je prišla do grla. Od vsega tega nimamo mi ničesar kot izgubo. To se mora nehati. Enotno rudarsko strokovno organizacijo moramo postaviti. Če se bodo voditelji tej zahtevi, ki gre za tem, da rudarjem izbojujejo prejšnjo moč, upirali, se bomo pa tudi brez njih in proti njim združili.

Pred tem elementarnim gibanjem v rudarskih množicah so postali pozorni tudi tisti nesrečneži, ki jim je bilo doslej cepljenje najsvetejše opravilo, ljudje, ki so s svojo nesposobnostjo in s svojo pokvarjenostjo spravili na kane ne samo rudarsko, ampak tudi splošno delavsko gibanje v Jugoslaviji. Postali so

pozorni, ker so videli, da je ljudstvo sile njihove »politike«, ki pri naša poraz za porazom. Da rešijo zase, kar se rešili da, so se tudi oni oprijeli gesla enotne rudarske organizacije, proti kateremu se iz strahu pred viharjem rudarske jeze niso upali nastopiti, čeprav je cepljenje in pa deviza »čim slabše, tem boljše« v njihovem programu. Oni so se torej spreobrili.

Toda mi, ki jih poznamo, v iskrenosti te spreobrnitve ne moremo kar tako verjeti. Bojimo se upravičeno, da jim bo geslo enotne rudarske organizacije, kot so v splošnem doslej bili to z njihove strani vsi poizkusi »enotne fronte«, le manever, s katerim naj se »razkrinkajo« takozvani socialpatrijotje in reformisti, do uspeha pa ne bo prišlo nobenega. Od takih manevrov rudarsko delavstvo nima prav nobene koristi.

I v takozvani socialistični struji so precejšnje ovire za vpostavitve enotne rudarske organizacije. Zlasti je težava z Bernotovim krilom, ki je v svojem v marsikateri točki upravičenem boju na levo in desno postalo tako ekskluzivistično in se-

paratiščno, da navzlic nasprotnim izkušnjam še vedno misli, da mu ni treba nobene »enotne fronte«, nobenega združevanja in da zadoštuje samo sebi. To Bernotovo krilo ima močan vpliv v »Uniji slovenskih rudarjev«.

Največja odgovornost pa leži na ramah »Zveze rudarskih delavcev«, ki je nekoč bila glavna rudarska organizacija. Nesrečna zadnja stavka in strankarstvo, ki so ga zanesli vanjo emisarji NDSJ, je to mogočno organizacijo omajalo, njeno članstvo je silno padlo. Mnogo starih, izkušenih zaupnikov se umika delu v »Zvezi«, ker ne verujejo v možnost njenega napredka, dokler se ne odpove strankarskemu vplivu NDSJ in ne postane samo strokovna, res neodvisna organizacija, kar je bila pri svoji ustanovitvi. Sicer trdijo vsi funkcionarji »Zveze«, da je ona neodvisna in samostojna, vendar, dokler bodo v njej imeli besedo izraziti strankarji kot Hlebec, Klopčič itd., bo težko rudarje prepričati o tem, da »Zveza« v kratkem ne bo zopet postala žrtev strankarskih mahinacij. Vsled tega se mnogo govori med rudarji o tem, da če ne neha to pogubonsko vlihanje politikov NDSJ v »Zvezo«, bo pač treba ustanoviti tako rudarsko organizacijo, ki bo prosta vsakih strankarskih vplivov in ki bo vršila svojo, in sicer samo svojo nalogo, t. j. sindikalni boj za zboljšanje položaja rudarskih delavcev.

Če hoče »Zveza rudarskih delavcev« iskreno, da pride do enotne rudarske organizacije, bo že morala stopiti na lasne noge in se sama pogajati, ne pa dajati pooblastilo politikom NDSJ, ali, kar je eno in isto, eksponentom te stranke, ki se nahajajo v ljubljanski centrali »Zveze neodvisnih strokovnih organizacij«. Kajti, ne verujemo, da se bo s temi faktorji sploh hotel kdo pogajati, ker nihče ne veruje v njihovo dobro voljo in neodvisnost. Mi ne trdimo, da ni pri ZNSO nobenih resnih strokovnih delavcev (saj smo to zvezo sami soustvarjali), toda danes je ZNSO padla v roke strankarskim politikom, ki v duhu svojemu identificirajo politično NDSJ in strokovno ZNSO.

»Zveza rudarskih delavcev« se mora hitro odločiti, ali ji je več do brezkoristne in nepotrebne patronance NDSJ ali pa do tega, da bo kot res neodvisna in strokovna organizacija pomnožila število svojega precej pičlega članstva in vodila glavno vlogo pri ustvaritvi enotne, splošne rudarske strokovne organizacije, v katero bodo imeli zaupanje vsi rudarji.

Čakači se ne sme več, ker je beda rudarjev na vrhuncu.

Te odkrite besede smo povedali zato, ker so nam znane razmere v vseh delavskih taborih in ker smo prepričani, da neiskrenost in slepomišljenje pelje proč od cilja.

Pogovori po delu.

Čudno se nam je zdelo, da en čas ni bilo »Delavskih Novic«. Oče so venomer vpraševali, kaj je to, da »Novic« ni? Jaz pa sem takoj mislil, da je kaj posebnega, kar je oviralo, da bi izšlo. Danes sva se pogovarjala sledeče:

Oče: Jože, to je pa res čudno, da ni toliko časa »Delavskih Novic«.

Sin: Jaz se temu prav nič ne čudim, imajo že vzrok zato. No, pa to tudi ni glavno, pol ure sem ali tja, bodo pa potem boljše. Jaz nekaj sluhim. Vesela slutnja me navdaja in postajam nestrpen.

Oče: Rudarji me venomer vprašujejo, zakaj jih ni. Veš, Jože, tako so se mi priljubile, da bi bilo najbolje, da bi izhajale kot dnevnik. E, jaz sem takoj spočetka vedel, da je to realna stvar in da bo globoko v mase razširila svoje korenine. Ta stvar je v stanju roditi uspehe za delovno ljudstvo.

Sin: E, kako pa! »Nezavisni« voditelji so itak popolnoma pozabljeni, saj nimajo že nič članov. Kar

jih drži skupaj, so njihove zveze, potem katerih si »flikajo« svoje žepce. Se blaženi Bernot ima tako kakih 700 članov, dočim so »nepomirljivi« zrevolucionirali mase, da imajo v celi Sloveniji komaj še 400 članov in te seveda samo še na papirju.

Pismo naša: »Delavske Novice«! Naša, tu jih imata! Ko prečitata, jih bosta hotela posoditi, da jih še jaz prečitam; saj bi jih naročil, pa saj vesta: s to plačo...

Sin: O, razumem, razumem! Res, plače so slabe, zato moramo pedpirati stvar, da bomo postali močni in si mogli potem strokovnih in gospodarskih organizacij zboljšati naše obupno stanje.

Pismo naša: Seveda, saj razumem! Tudi jaz si jih bom naročil, ali sedaj mi je težko, ker sem imel fanta bolnega. Pozdravljeni!

Oba: Pozdravljeni! Jutri jih lahko dobiš, le oglasi se! Pozdravljeni!

Oče: Sedaj bom pa najprej malo bral — — No, Jože, pogledaj, to je popolnoma prav, da so se »Delavske Novice« zavzele za kme-

LISTEK.

Emil Zola:

Germinal.

Prevel . . .

(Nadaljevanje.)

XIV.

V četrtek sta bila Gregoiresova s hčerko Cecilijo povabljeni na zajutrek k Hennebeauju. Po obedu so nameravali napraviti izlet. Pavel Négrel naj bi pokazal ženskam rov sv. Tomaža, ki so ga restavrirali z vsem sijajem. Izlet je bil ideja Hennebeauke in je imel za namen, da zbliža Pavla in Cecilijo.

In v ponedeljek je ob štirih zjutraj nenadoma izbruhnil štrajk.

Ko je začelo ravnateljstvo prvega decembra z novimi plačami, je bilo vse tiho.

Pri izplačilu si ni dovolil nihče nobene opazke, tako da je mislilo vse od uradnika do ravnatelja, da so molče sprejeli nove plače.

Kako pa so se začudili, ko so stali to jutro pred dovršenim dejstvom. Ta štrajk je bil splošen s tako prefriganostjo, da je bilo vsakemu jasno, da zna oče tega štrajka malo več kot do pet šteti.

Zgodaj ob petih je zbudil Dousaert Hennebeauja in mu naznanil, da ni nihče prišel v la Voreux.

Vas, skozi katero je šel, je bila čisto tiha, okna zaprta, vrata zaklenjena. Ravnatelj je še napol v spanju planil s postelje, bil je čisto zmešan, kajti brzjav za brzjavom je prihajal in uničeval njegovo upanje, da se bo omejil štrajk samo na la Voreux. Položaj je postajal kritičen. Štrajkali so vsi rovi z izjemo rova sv. Tomaža, ki je bil v polnem obratu. Do devete je delal: diktiral telegrame, depeširal lillskemu prefektu, akcijonarjem, javil vse oblastem in jih prosil za nasvete. Négrela je poslal k bližnjim rovom, da se prepriča do potankosti o vsem.

Hennebeau je bil rojen v Ardenih. Kot ubog rokodelca je romal po Franciji. Ko je dovršil rudarsko šolo, je bil nastavljen pri rovu Barbau v Grand-Combeju za inženjerja in priplezal do višjega inženjerja in poročil nazadnje hčer bogatega industrijca. Štirinajst let je živela zakonska dvojica v malem provincijalnem mestu brez vsake spremembe, niti porod otroka je ni nadlegoval.

Hennebeaujka, ki je preje naravnost plaval v denarju, se je vedno bolj odlojevala možu, čegar prejemki so zadovoljevali lahko samo bolj skromne zahteve. Mož je imel realen značaj, ni špekuliral in stal na svojem mestu zvest kot vojak.

Od leta do leta se je širil prepad med njima. On je oboževal svojo ženo, ona

pa je poznala samo poltenost, zato se ni brigala za njegovo ljubezen. Od zdaj naprej je imela ljubčka, ki ga ni poznal. Da bi si pribeljal ljubezen svoje žene, je zapustil svoje mesto, šel v Pariz in postal pisarniški ravnatelj. A žena se je vrgla na zabave in uživanje — in to ju je le še bolj odtujilo. Postala je uglasena ženska in je iskala srečo tam, kjer je kaj. Deset let sta bila tu in ona je imela razmerje z nekim aristokratom, kar ni moglo ostati neopaženo. Mož je norel, končno pa je vzel stvar kot dar božji, ko je videl, da ne gre drugače. Hladnokrvnost te babe brez srca ga je razorožila. Ko pa se je je ljubček naveličal, se je poklonil in šel; pobitega srca se je preselila s svojim možem v Montsou, kjer je mož postal ravnatelj in je imel poleg tega upanje, da se žena sčasoma poboljša.

Tu pa se je zopet začelo dolgočasje in gnusnost prvih zakonskih let. V začetku ji je samota prijala, a kmalu se ji je zabotelo vživanje in zasovražila je majhno ravnateljsko poslopje, očitala možu, da ima plače samo štirideset tisoč frankov, ker je bila bogata dedinja, ki je imela lepo doto.

Takrat je prišel v Montsou Pavel Négrel. Njegova mati je bila žena kapitana, ki je imel majhno rento in moral pristradati šolnino za politehniko. Pavel je slabo naredil izpite, zato ga je spravil stric pod streho kot inženjerja v

Montsouju. Negovali so ga kot otroka, imel je skoro zastoj hrano in stanovanje, tako, da je lahko pošiljal polovico svoje plače materi. Hennebeaujka je igrala takoj dobro teto, ga tikala in skrbela za njegovo dobrobit. Bila je zelo ljubezniva proti njemu in ga hotela na zadnje na vsak način poročiti s Cecilijo.

Hennebeau je srečal Pavla na stopnicah, ko se je ravno vračal od inženjeve.

»Kako je?« je vprašal stric.

»V bistvu so čisto mirni, zdi se, da bodo poslali odposlanca.«

V tem trenutku je zaklicala Hennebeaujka od zgoraj doli:

»Ti si, Pavel? Ti mi boš pač lahko razložil, kaj je na stvari. Kaj so znoreli ali kaj, ko se jim vendar vsem godi tako dobro.«

Ravnatelj ni mogel zvedeti ničesar več, ker je žena pocala fanta k sebi, zato se je vrnil v svojo sobo.

Okoli enajstih sta prišla Gregoiresova s Cecilijo. Sluga, ki jih je pričakoval, jim je rekel, naj hitro vstopijo, potem pa je gledal doli po cesti.

V salonu so bili zastori spuščeni in Hennebeau se je opravičil, ker bi se drugače zdelo, da hoče ljudi izzivati.

»Kaj? Kaj niste še nič slišali?« je vprašal, ko je videl njihovo začudenost.

Gregoire je odgovoril mirno:

»Ni tako hudo, ljudje so pametni in pošten.«

te. Zdaj bo pa treba prijeti za delo, da ustvarimo močne sindikalne organizacije in nadaljujemo boj, ki ima prinesiti delavstvu potom njegove borbene moči in sposobnosti — zmago.

Sin: Saj res! To je najbolje, da se lotimo dela in boja skupno s kmeti. Zakaj? Kmet je istofako in včasih še huje tlačan kot mi. Kmet ima ogromne davke, velike upravne stroške, če hoče, da zemljo dobro obdeli. Pripodi se par oblakov, nastane nevihta, vsipati se začne toča in kmet je brez pridelka, lačen bos in raztrgan. Mi moramo skupno s kmeti vojevati boje vse do končne zmage delavskega razreda.

Oče: Taka organizacija je skrajno potrebna zaradi tega, da se kmetu opomore, pa tudi nam taka organizacija koristi. Zakaj? Ker največji val delavstva prihaja s kmetov. Taki ljudje pa, ki niso v tem vzgojeni in ne pojmujejo duha solidarnosti tudi v dejanjih, postanejo pri mezdah bojnih nas industrijskih delavcev najpreje — stavkolomci. Torej kmetu — bratsko roko in z rami ob rami na delo za uresničenje naše ideje!

Sin: Tudi mi moramo osnovati lastno strokovno organizacijo, ako »Zveza rudarskih delavcev« ne pretrga vezi s politiki in strokovnimi birokrati na Turjaškem trgu. To pa zato, da pri prvem mezdnem boju ne bomo zopet zahrbtno izdani trboveljski prem. družbi. Strokovne organizacije morajo biti nadstrankarske in delavstvu vseh političnih naziranj dostopne. Ogromne izkušnje, ki smo jih v teku let našega boja preživeli, nas uče, da je danes

gospodarski boj listi, od katerega zavisi vse nadaljno gibanje delavskega razreda sploh.

Oče: Ja, Jože, ti imaš prav. Mi moramo skrbeti, da si izboljšamo naše življenjske pogoje. Te si pa moremo izboljšati le v razredni strokovni stanovski organizaciji, koje vodijo in morajo pravilno voditi mezdne boje. Mi lahko zaupamo le odkritosrčnim in poštenim ljudem, ki imajo smisel in voljo delati za celokupno delavsko stvar, ne pa ljudem, ki bi moč strokovnih organizacij in borbenost delavstva izrabljali v svoje umazane zasebne in politične svrhe.

Sin: To je popolnoma pravilno. Treba je sedaj v naših kroških naglašati potrebo ustanovitve nove rudarske nadstrankarske organizacije in že obstoječe likvidirati ter jih priključiti močni federaciji dela.

Oče: Torej bova pričela sedaj v tem smislu delati. Ti zainteresiraj v svojem krožku ljudi za to stvar, jaz jih bom pa v svojem. V najkrajšem času mora stati taka organizacija na tleh nogah. Jutri pa daj pismo noši »Novice«, da jih prečita; jaz bom šel najbrže k svojim kolegom, da se tozadevno pogovorimo.

Oče so bili zelo navdušeni za stvar, to sem jim čital z obraza. Res, lepo je tako gibanje, zato smo pripravljani, da pomagamo tudi kmetom, da se otresajo pijavk, ki jim dan na dan pijejo njihovo in našo kri.

»Delavskim Novicam« pa kličem, ker so se zainteresirale za vse bedne in ponižane — pozdravljenel

Sin sajaste trboveljske doline.

Komunistična internacionala ostro obsoja razbijaško politiko NDSJ.

Voditelji dr. Lemežve NDSJ (neodvisne delavske stranke Jugoslavije) širijo med delavstvom vest, da stojijo za njimi komunistična internacionala. Oni so lani razbili SSDL, češ da komunist in socialist ne sme biti skupne proletarske liste. Oni so izvajali 18. marca 1923 bojkot volitev, češ da bi morali komunisti postaviti svojo lastno kandidatsko listo, ne pa se družiti s socialisti. To je bil njihov izgovor, v resnici pa so bojkotali volitve zato, ker delavci niso hoteli postaviti na kandidatsko listo dr. Lemeža in Zorgo.

Toda tudi njihov izgovor ne drži. Kajti nekaj mesecev nato so šli komunisti v Bolgariji v volitve na isti kandidatski listi z zemljoradniki, ki

sploh niso niti socialisti n so bili prej njihovi najhujši nasprotniki; pri volitvah v Angliji so komunisti volili kandidate Delavske Stranke, v Franciji in Italiji se je po iniciativi komunistov pripravljala proletarski blok za skupni nastop na isti kandidatski listi komunistov in socialistov vseh struj.

Povsod se buržuazija trudi razbiti enoten proletarski blok, ker le ta ji more škodovati. Pri nas se ji je to posrečilo potem dr. Lemeževih agentov v NDSJ. Kaj sodi o tem razbijaškem početju komunistična internacionala, pove dovolj jasno sledeči oklic Zinovjeva, predsednika izvršilnega odbora komunistične internacionala, italijanskim delavcem, ki se letos nahajajo v podob-

nem položaju kot lani delavci v Jugoslaviji.

Oklic se glasi:

»Mussolinijeva vlada je razpisala volitve v parlament na podlagi novega volilnega zakona, ki delavskim strankam pušča le majhno možnost, da dosežejo še tako neznatno zastopstvo v parlamentu.

Zvedeli smo iz zanesljivega vira, da je policijska centrala izdala sledeče povelje:

»Z ozirom na to, da so se italijanski komunisti obrnili na marksistične socialiste, na pripadnike 3. internacionala in na socialistično unitarsko stranko*, da za volitve stvorijo proletarsko enotno fronto, morajo naši agentje, člani fašistične stranke, izpeljati, da če pride do enotnega bloka komunistov in so-

* To so prav vse socialistične stranke, kot pri nas Bernotovci, Korunovci itd.

Op. ur.

V. I. Uljanov Lenin.

(Konec.)

Revolucija je končno in za vekomaj uničila vse fevdalne ostanke, ki so zadrževali ekonomski in kulturni razvoj zemlje. Rešila je agrarni problem, ki je za Rusijo življenjskega pomena. Z nacionalizacijo veleindustrije in velikih denarnih zavodov pa se je Rusija rešila iz krempljev zapadno-evropskega imperijalizma, ki je imel nad polovico ruskega kapitala v svojih rokah.

Smrt Lenina je velik udarec za razvoj ruske revolucije in Delavske Internacionala. Umrli je ravno v momentu, ko se je reševala ena največjih kriz v ruski komunistični stranki, od 1917. leta sem. Lenin je prvi dve krizi s svojo avtoriteto in s svojo uvidevnostjo rešil eksaktno.

Trelija kriza, ki načenja problem proletarske demokracije in skuša odstraniti birokratizem, ki je postal ovira revolucionarnega gibanja v Rusiji, kakor je on ovira po celem svetu, posebno pa pri nas, je ena najtežjih.

Na rešitev te krize bo brezdvoma vplivalo nepričakovano ojačenje kontrarevolucije in oslabljenje moči delavskega razreda povsod tam, kjer so komunistične stranke imele moč, na celem kontinentu. Ob istem času pa vidimo, da je moč organiziranega delavskega razreda v Angliji na najnevarnejši točki, na sredini hriba, odkoder se lahko strmoglavili ali pa tudi vzpne na vrhunec. V tej težki krizi bi Lenin brezdvoma našel pot.

cialistov, da sklene bojkot volitev. Če pa ni mogoče doseči vzdržanja od volitev, tedaj se mora skušati onemogočiti sporazum med komunisti in socialisti.

Sodrugil! Italijanski delavci! Pazite na to igro vaših najgorčnejših sovražnikov! Ti sovražniki hočejo: 1. da se komunistični delavci ne združijo s socialističnimi; 2. da ne izkoristite volitev in da olajšate fašistom delo s tem, da se volitev ne udeležite. Seveda italijanski delavci ne smejo tako ravnati, kot to prija fašistom, ampak kot to zahtevajo interesi proletarijata: 1. udeležba pri volitvah; 2. združitev vseh delavcev proti krvavemu fašizmu.

Podp. Zinovjev.

Kaj pravijo voditelji NDSJ, ki so lani razbili enotno fronto? Predsednik komunistične internacionala imenuje ljudi, ki onemogočajo sporazum med komunisti in socialisti, agente policijske centrale...

Tudi kot človek in tovariš je Lenin velik. Plehanov je dejal o njem: »Vladimir Ilič z isto vnemo vzame v roko metlo, da pomele pisarno, če tega nihče drugi ne stori, kot svinčnik, da spiše resolucijo.« Osebnega sovraštva on ni nikdar poznal. Ravno zato pa je zbral okoli sebe tovariše najraznovrstnejših slojev od veleposesnika do navadnega delavca. Lumpenproletarijata ni trpel. Znan je, da je nasloplil s kanoni proti moskovskim anarhistom, katerih ni mogla prepričati beseda. Odločno se je vedno boril proti levici in desnici, toda vedno načelno, brez osebnega sovraštva.

On bo živel v svojih delih.

Dopisi.

Trboveljska premogokopna družba se roga skupščini in ministrstvu za šume in rude! Trb. prem. družba je med lansko stavko, že v prvi polovici avgusta, poslala tisočim svojih delavcev odpustnice, češ, da so osem dni neopravičeno izostali iz službe. Ker je v vseh zadnjih stvarkah Trb. prem. družba hotela z odpusti oplašiti delavce in jih s kretnjo mogočnika prisiliti, da prenehajo s stavko, je smatralo vse delavstvo te odpustitve za slab dovip ter je nadaljevalo stavko. Po končani stavki so šli vsi delavci na delo ter družba ogromni večini delavstva ni branila nastopiti službe. Le nekaj sto delavcem, ki so večinoma oženjeni ter imajo veliko otrok, družba ni dovolila, da bi nadaljevali delo. Očitno je bilo takoj, da gre le pri nekaterih slučajih za delavce, ki so

Tudi Gregoirka je zatrjevala, da so delavci popustljivi.

Tu se je pojavila Hennebeaujka, oblečena v črno svilo, za njo je šel Négrel.

»To je neumno,« je vpila že od daleč.

»Zakaj ni svojat počakala vsaj do jutri, Pavel nam hoče pokazati Tomažev rov.«

»Prosim, nam je ravno tako ljubo tukaj,« je rekel uljudno Gregoire, »meni je vseeno.«

Pavel je pozdravil Cecilijo in njeno mater zelo površno, vsled česar se je leta jezila, a se je spet potolažila, ko je videlo, kako se šalita.

Med tem je doštudiral Hennebeau svoje telegrame in odgovarjal nanje. Poleg njega so se zabavali. Tako je prešlo kake tričetrt ure, in hoteli so sestiti k mizi, ko so javili Deneulina, ki je vstopil zelo razburjen in pozdravil Hennebeaujko.

»Ah, vi ste tudi tukaj,« je rekel k Gregoirevim.

Pa takoj se je obrnil k ravnatelju:

»Sedaj imamo torej štrajk... Ravno mi je pravil inženjer. Pri meni so še vsi prišli na delo, ampak stvar se vendarle lahko razširi. Povej, kako stojte akcije.«

Nemirno je korakal sem in tja. Hennebeau mu je pojasnil položaj, ko je javil sluga, da je pogrnjeno.

»Ostanite pri zajutreku, vam bom dati poročal.«

»Kakor želite,« je rekel Deneulin.

Hennebeaujka je bila jako ljubezna, smeje se je rekla:

»Oprostite, da vam ne morem postreči z ostrigami... V ponedeljek dobim sveže. Kuharica ni hotela iti ponje, ker se je bala, da bi jo kamenjali.«

Vsi so se smejali, ker se jim je zdela stvar silno smešna.

»Tiho,« je rekel Hennebeau, ki mu ni bilo do smeha, in kazal na cestna okna.

»Ni treba, da slišijo, kako smo veseli.«

»Ampak tudi ni treba, da bi mislili, da smo ujetniki,« je rekel Gregoire.

Vsi so se smejali, a potihlo.

Naredili so si udobno, zunaj je bilo divje mrzlo, v sobi pa je bilo prijetno toplo.

Dobro bi bilo, da spustimo zastore,« je predlagal Négrel, ki mu je bilo v zabavo, če je mogel strašiti Gregoiresove.

Hišna je spustila zastore.

Vstopil je sluga, kakor bi hotel nekaj javiti Hennebeauju.

»Kaj pa je spet?« ga je nahrulil Hennebeau. »Spet telegram?«

»Ne, gospod ravnatelj... Gospod Dausaert je zunaj, pa noče iti noter.«

Hennebeau se je oprostil in prosil delovodjo, naj vstopi, delovodja je obstal nekaj korakov pred mizo in oči vseh so se uprle vanj. Poročal je, da so vasi tiho in da so se odločili, da pošljejo deputacijo, ki pride v kratkem.

»Dobro,« je rekel Hennebeau, »zjutraj in zvečer hočem imeti poročila.«

Šalili so se dalje in se silili hitro jesti, da ne vidijo delavci, kako žrejo bogatini. Slutkinja se je komaj upala govoriti.

»Tako hudo pa spet ni,« je dejala Hennebeaujka.

Med kopo pisem in depeš je prebral Hennebeau tudi pismo nekega delavca Pionna, ki je sporočal, da je prisiljen štrajkati in da so ga celo izvolili za poslance.

»Tu vidite delavsko svobodo,« je rekel Hennebeau.

Govorili so o štrajku in Hennebeau je menil:

»Oh, doživel sem še kaj slabšega. To bo trpelo štirinajst dni, potem bo prišla lakota in lakota jih bo pognala na delo.«

Deneulin ni bil njegovega mnenja:

»Bojim se, da so to pot boljše pripravljene. Celu blagajno imajo.«

»Ampak samo tisoč frankov v nji. Ti bodo kmalu šli. Sumim, da je vse to osnoval neki Štefan, ki pa je drugače priden in trezen. Ne bi ga rad odpustil. Stavim, da jih bo v osmih dneh polovico na čelu in v nadaljnjih osmih vseh deset-tisoč.«

Négrel je zopet hotel strašiti Gregoira.

»Meni se tudi zdi stvar bolj resna kot stricu,« je rekel. »Krvavih glav bo pri tem. Gregoire, zapirajte vrata, pri takih prilikah je plenjenje na dnevnem redu.«

Gregoire je spet govoril o poštenosti delavstva.

»Kaj?« je zavpil zmešan, »mene naj bi oropali? Zakaj pa?«

»No, akcionar v Montsouju ste. Ne delate ničesar, ne trudite se in živite od potu delavstva. Vi reprezentirate velekapital. To je dovolj: če zmagajo delavci, Vam vzamejo denar. Kajti trdili bodo, da je to vkrađen denar.«

Sedaj je bilo konec njegove korajže, samo stokal je še.

»Jaz naj bi bil vkrađen premoženje. Moj ded je pošteno delal zanj. Riskirali smo ga, da so dobili možnost zaslužka mladi ljudje, kaj ne vporabljam svojega denarja koristno?«

Hennebeaujka pa, ki je videla, kako sta pobledeli hči in mati, je rekla vmes:

»Gospod Gregoire, Pavel se šali.«

Pa Gregoire se ni mogel pomiriti.

Négrel se je sijajno zabaval in govoril zopet lepo z njim. Deneulin je bil mnenja, da bi moral vpostaviti cesar energične mere proti tej svojati.

»S svojatjo se ne sme postopati obzirno, pa bo manj drzna.«

Tu je javila hišna preplašeno:

»Gospod ravnatelj, tu so.«

Vsi so se prestrašeno spogledali in konec je bil šal.

Slišali so se trdi koraki delavcev. Hennebeaujka je rekla možu: »Spij najprej v miru svojo kavo.«

»Tako je, naj le počakajo.«

Postal je boječ in prisluškaval šepetanje odposlancev.

(Dalje prihodnjik.)

bili voditelji v stavki, v največjih slučajih pa zato, da si prihrani družba plačevanje draginskih doklad za družine oženjenih rudarjev. Ker leži že v krvi družbenih upraviteljev, da skoparijo pri plačah in draginskih dokladah delavcev, da morejo bolj razmetavati drugod z denarjem, so bile vse prošnje, da bi sprejela družba odpuščene delavce nazaj na delo, brezuspešne. Nič ni pomagalo, da so odpuščeni delavci dokazovali, da niso niti med onimi, ki so stavko vodili in katere je prvotno okrožno sodišče v Celju obsodilo po členu 11. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi, ker so agitirali za stavko. Vrhovno sodišče v Zagrebu je pa oprostilo celotne delavce, ki so za stavko agitirali, z razlogom, da imajo delavci pravico do stavke in da jo smejo organizirati in voditi. Družba tedaj ni bila upravičena odpustiti niti teh delavcev, kaj šele ogromne večine, ki sploh ni ničesar zagrešila. Trboveljska premogokopna družba ve, da dela delavcem očito krivico, zato jim je že obljubila, da sprejme odpuščene delavce nazaj na delo, toda zvičajno je pristavila, da tega ne stori prej, da bo končana razprava v zadevi atentatov, v katero zadevo pa ni nobeden odpuščenih delavcev zapleten, kar se jih poteguje še za delo pri Trboveljski premogokopni družbi. Družba tedaj zavlačuje brez vzroka in zvičajno sprejem odpuščenih delavcev, ki so že več kot pol leta brez dela in zaslužka in morajo s svojimi družinami stradati in umirati in dela to le, da bi se nad odpuščenimi delavci še bolj maščevala, da ima sadistično veselje nad trpljenjem delavcev.

Dne 24. decembra 1923 je bila sprejeta soglasno resolucija Jugoslovanskega kluba, da mora vlada prisiliti družbo, da sprejme na delo vse odpuščene delavce ter je minister za šume in rude izjavil, da se strinja s to resolucijo. Toda upravitelji Trboveljske prem. družbe se norčujejo iz vlade in skupščine. Eden njenih ravnateljev je javno izjavil: »Der Pašić kann uns gerne haben!« Da bi Trboveljska premogokopna družba svoje omalovaževanje skupščini in ministru za šume in rude točno dokazala, je vložila proti 25 odpuščenim rudarjem pri okrajnem sodišču v Laškem tožbe, da morajo takoj izprazniti svoja stanovanja. Nemški, madžarski in židovski upravitelji Trboveljske premogokopne družbe pustijo stradati naše slovenske delavce, jih mečejo na cesto, zanašajo se na moč kapitala in zasmehujejo skupščino in vladol.

Dne 31. januarja 1924 so se vršile pri okrajnem sodišču v Laškem razprave o teh družbinih tožbah. Laški sodnik se je pa postavil na stališče Trboveljske premogokopne družbe in ni vpošteval ugovorov obtožencev, da niso neopravičeno izostali od dela, da jim Trboveljska premogokopna družba brani nadaljevati delo ter da je Trboveljska premogokopna družba dolžna sprejeti odpuščene delavce nazaj na delo v smislu v skupščini dne 24. decembra 1923 soglasno sprejete resolucije Jugoslovanskega kluba in izjave ministra za šume in rude ter je vse tozadevne dokaze odklonil!

Sedaj bomo videli, ali bo vlada mogla in hotela štiti pred Trboveljsko premogokopno družbo svojo avtoriteto in avtoriteto skupščine ter obvarovati delavce, da jih Trboveljska družba ne vrže na cesto, mesto da jih sprejme nazaj na delo v smislu soglasnega sklepa zbornice in ministra za šume in rude.

Kako je s slovenskimi rudarji na Westfalskem? Iz pisma »Zveze Slovencev v Hambornu in okolici« z dne 22. januarja 1924 posnemamo sledeče: »Moram vam naznaniti, da so se razmere tukaj samo malo zboljšale. Pač pa je še veliko število naših državljanov brez dela, ker se je število delavcev po rudokopih, kakor tudi v tovarnah znižalo. Tako je v prvi vrsti zelo potrebno, da bi se tem ljudem

čimpreje pomagalo. Seveda se vsi želijo vrniti domov in bi bilo potrebno preskrbeti dela za vse stroke, kot: za rudarje, ključavničarje, kovače, kakor tudi tovarniške, gozdne in poljedelske delavce. Seveda smo pa vsi brez sredstev; zato bi bilo potrebno, da nam deželna vlada dovoli prosto vožnjo s pohištvom v domovino. Tudi drugi, ki sicer imajo delo, se želijo vrniti domov, ker njih sedanji zaslužek ne zadostuje za življenjske potrebe. Vrhutega smo tukaj zelo zaničevani kot nadležni tujci! Dosti našim državljanom v okolici je bila tudi odvzeta sedanja brezposelna podpora, tako, da so sedaj v najhujši zadregi. Vsakemu pravijo po mestnih uradih: »Vi ste nadležni tujci! Spravite se domov!« Tako razvidite, da se razmere še niso dosti zboljšale.

Pri zadnji naši seji, ki se je vršila v ogromnem številu dne 20. januarja v Hambornu, so prišle sledeče glavne točke v resolucijo:

1. Želijo se vrniti domov vsi naši državljan s pohištvom na deželne stroške in prosijo najhitreje rešitve te točke.

2. Da se jim naznanijo tudi še pred odhodom delovni pogoji.

3. Da se takoj odpošljejo trije delegatje pogledat, kam pridemo in da osebno intervenirajo o tej zadevi pri vladi in drugod, kjer bo treba.

Pač pa še ne vemo, odkod bo prišel denar za potne stroške. Izvoljeni smo bili od množice: Dolinšek Leopold, Anton Salamon in Simon Narat. Čas prihoda naznanimo še pozneje.

Tako pismo. Mi imamo vtis, da gredo naši delavci na Nemškem strahovitemu razočaranju nasproti. Faktorji, ki so s svojo akcijo izzvali med westfalskimi Slovenci celo revolucijo in pestra pričakovanja, so nenadoma utihnil. Slovenske delavce so pa prepustili lastni usodi. Tako bodo naši delavci še za eno skušnjo bogatejši: zanašaj se sam nase!

Zagorje. Čas je že tudi nam, da opišemo razmere, kakršne vladajo pri našem rudniku. Upam, da nam boste sodrug urednik dovolili malo prostora. V revirju Kotredež se dogajajo z delavstvom neverjetne stvari. Gospodom paznikom so po stavki zelo zrasli grebeni. Pripravljani smo, da te grebene malo postrižemo. Izmed vseh priganjačev se najbolj odlikuje neki Tone Ribič. Postopanje tega gospoda prekaša vse meje dostojnosti. Torej mi dovolite, da opišem par dokazov. Kadar pride v službo trezen, hodi po jami toliko časa, da pride iz jame natrkan, pa ne od plinov. Takih plinov se mož nabere že vemo kje. Prigodilo se je celo, da so ga morali močje na vedru pri dviganju iz jame držati, da bi se mu vsled pijanosti ne prigodila nesreča. Pred tedni je mož imel službo popoldne, pa vendar je že ob po treh bil zunaj in zašel k opojnim plinom v goštilno. (Dan, uro, kdaj in kako mu dokažemo s pričami, ako hoče) — Svetujemo mu, naj se briga, da bo točno vršil svoj poklic, ne pa da bi šikaniral v pijanosti — trezne in izmučene rudarje. Ako s svojo ogabnostjo ne bo prenehal, potem bomo iznesli na dan še druge stvari, ki ga ne bodo postavile v dobro luč. Na vrsto pride tudi nabiralna pola za pobiranje »čikov« — upamo, da bodo gospodje pazniki, ki se v tej zadevi čutijo prizadele, posvarili gospoda Ribiča.

Rudarji, mi se pa strnimo v močno organizacijo, s katere pomočjo bo nam mogoče takim šikanam napraviti konec. Le z močno in enotno strokovno organizacijo je mogoče izboljšati današnji gmojni položaj. Gospodom priganjačem pa kličemo »vsaka sila do vremena!«

Sodrug rudarji! Čas je že, da se zopet strnemo v prave razredne strokovne organizacije. Naj ne vladala malodušnost med nami, ampak zavest in trdna volja, da se morejo razmere, ki vladajo sedaj v revirjih spremeniti in izboljšati. Mi ne bomo nosili odgovornosti, ako se v revirju

zgodí kaka nesreča, ker odgovorni činitelji nismo mi, ampak naši priganjači.

Rudarji! V močno federacijo dela! Naj živi razredni boj rudarjev! Naj žive »Delavske Novice!«

Rudarja iz Kotredeža.

DOPIS IZ RUDARSKIH REVIRJEV.

Rudarji v Sloveniji preživljajo največjo bedo, ki je sad zlomljene zadnje stavke in zavožene strokovne politike, ki so jo ustavili nezmožni, vseskozi omahljivi in koristarski politiki v Sloveniji. Nikdar ni delavstvo v Sloveniji bilo tako kruto prevarano in na tako nesramen način izigrano kot sedaj. Delavski razred Slovenije, mesto da bi stal strnjen v svojih stanovskih strokovnih organizacijah, leži popolnoma razbit na fleh. Razbitosti rudarske organizacije v posamezne sekte in franže so sledile tudi druge manj močne organizacije. Smelo lahko trdim, da vse organizacije in vsa druga združenja sledijo gibanju rudarskega delavstva. Takoj, ko se je posrečilo kapitalistični Trboveljski premogokopni družbi uničiti in razbiti boj slovenskih rudarjev — so druga podjetja sledila temu naskoku in nastopila še kruteje proti delavcem v svojih podjetjih. Tako smo morali zaznati za polome v stavkah, izprlja delavcev iz tovarn in delavnic od sirani podjetja. Trboveljska premogokopna družba pa gre s svojim rabeljskim delom naprej in noče sprejeti rudarjev nazaj v delo. Tako nahajamo v rudarskih revirjih kup odpuščenih rudarjev z njihovimi številnimi družinami, od katerih nam ni še eden sporočil, da je družba temu ali onemu utemljila odpust od dela. Naša prva naloga je, da se borimo proti brezposelnosti, ker so nam izkušnje pokazale, da so ravno brezposelni fišči, na katere računajo kapitalistična podjetja v bojih z delavstvom, ki je zaposleno pri njih, — kajti najlažje je najti moč na ta način na tej ali celo pod mezdo, ki so jo imeli delavci pred mezdni gibanjem.

Temu zlu se da odpomoči samo na en način; delavstvo naj se opri me svoje organizacije, ki temelji na stališču razrednega boja. Ako pa delavstvo nima zaupanja v svojo organizacijo bodisi iz tega ali onega tehtnega razloga, tedaj je dolžnost delavstva, da stvari, ki škodujejo njihovemu združenju in boju — odstranijo. Kot dober poznavalec razmer moram povedati že na tem mestu, da delavstvo, predvsem ono v revirjih, nima zaupanja do vodstva organizacije. Delavstvo je že opozorilo vodstvo, da naj takoj preneha s svojim škodljivim delom, naj škodljivci odložijo svoje funkcije in prepuste organizacije delavstvu samemu, kajti delavstvo je razumno dovolj, da vodi usodo svojih organizacij samo in si postavi na čelo gibanja ljudi, do katerih goji zaupanje. Mi smo to že povedali gospodom na Turjaškem trgu, a oni so gluhi za naše opomine. Ko je delavstvo v revirjih uvidelo, da se ne

vpoštevata njegova volja, je začela zapuščati svojo organizacijo. Zapuščanje organizacije še ne zadostuje gospodom generalom s Turjaškega trga, da bi odložili svoja mesta, ampak delajo na razbitosti še naprej. Sklicali so par občnih zborov, češ: tako bomo mogli preslepiti rudarje, da se je njihova volja izpolnila in naj se s tem zadovoljijo. Toda slovenski rudar ni tako kratkoviden, da bi pristal na njihovo demagogijo, on hoče, da ima svo organizacijo sam v rokah. Uvidevajoč, da gre tukaj za internacionalne zveze, vprašamo, ali ste zato tako trdovratno na stališču, ki škoduje delavskemu gibanju, ker vaše internacionalne zveze prinašajo vašim žepom koristi? Samo na to vprašanje nam dajte odgovor in ne govorite, da te internacionalne zveze koristijo v prvi vrsti delavstvu in njegovemu gibanju. Iz našega sedanjega gigantskega boja imamo izkušnjo, da način, na kakršen vi gojite te zveze, koristi le posameznim pustolovcem, dočim gibanju delavskega razreda škoduje. Maloštevilno članstvo, ki ga še najdemo v tej ali oni organizaciji, je opomin, da je treba močnega in enotnega pokreta. Od pokreta, ki ga zastopajo »Delavske Novice«, zavisi tudi vse nadaljno gibanje delavskega razreda, predvsem pa rudarskega in železničarskega delavstva. Naša dolžnost je, da pričnemo s pravim organizatoričnim delom. Ako par strokovnih birokratov noče uvideti potrebe organizacijske enotnosti, je dolžnost vseh delavcev, da nastopi to pot delavstvo samo.

Rudar občuti najbolj svojo brezpravnost, ki je plod razdiralnega dela ljudi, ki so se delavstvu vsilili. V rudarskih revirjih se opaža tudi, da so nekačeri od teh tudi plačarji. Zato ne kričite po svojih glasilih, ampak pokažite čut solidarnosti in pustite organizacijo delavstva — delavstvu. — To naj vam bo zadnji opomin; ako se ne umaknete iz svojih pozicij, tedaj bodite uverjeni, da se bo delavstvo preko vas združilo v močni Zvezi dela.

Bližnje naše naloge zahtevajo enotnosti, to razumemo in bomo tako enotnost tudi ustvarili. Zahtevamo pa konec pustolovščin in intrig in bomo šli preko njih k dejanjem.

Naj živi močna »Federacija Dela!«

Naj živijo »Delavske Novice!«

Rudar.

Iz upravnistva.

Današnji številki smo priložili položnice in prosimo naročnike, da poravnajo zaostalo naročnino.

To številko pošiljamo na ogled na nekaj novih naslovov. Kdor se misli naročiti, naj nam pošlje naročnino potem položnice. Ostali pa naj nam list vrnejo. Če se list vrne, ni treba prilepljati nobene znamke.

Uprava.

Naročajte in razširjajte „Delavske Novice“!

V kratkem izide prva knjiga:

Socijalno-ekonomski problemi v Jugoslaviji in na Balkanu.

Gradivo za proučevanje politične ekonomije nerazvitih in zaostalih narodov.

Spisal

LOVRO KLEMENČIČ

narodni poslanik v konstituenti.